

OTROCTVĀ• NEKONEĀCENĀ%oHO RĀ@STU

PondĀ•lĀ-, 24 Ā™Ā-jen 2016

Úsporný Ā%ivot s minimálními náklady a bez dluhĀ- je dĀ•sivým snem ekonomĀ-. Dnešní liberální ekonomové se nemohou odtrhnout od vize nekoneĀ•ného rĀ-stu materiálních prostĀ™edkĀ-. ZodpovĀ•dní obĀ•ané, kteĀ™í si šetĀ™í období nezamĀ•stnanosti nebo na stĀ™í nepatĀ™í do tohoto svĀ•ta. Naopak zcela systémovĀ- se chovají ti, kteĀ™í se zadlu nekonĀ•icím plýtvání je zaloĀ%ena celá ekonomika: zisky, zamĀ•stnanost a danĀ- státu.

NeohraniĀ•ený liberalismus Tzv. keynesiánská ekonomika velí neustále utrácet, stále se poĀ•ítá rĀ-st, kolik procent který stát dosáhl a podle tohoto údaje je úspĀ•ný. Na rĀ-stu je vše zaloĀ%eno: zisky, výdĀ•lky, zamĀ•stnanost, danĀ- státu, platby zdravotního a sociálního pojištĀ•ní. Krize mohou vznikat z rĀ-zných pĀ™íĀ•in, ale všechny jsou v podstatĀ- zaloĀ%eny na selhání materiálního rĀ-stu, které vede k nízkým pĀ™ímĀ-m státu a nenaplňĀ•ní fondĀ-. Bez rĀ-stu nezamĀ•stnanost, sociální problémy a politické pĀ™evraty. NechtĀ•li-li nĀ•meĀ•t obĀ•ané v tĀ™icátých letech zavést komunis pomĀ•ry jako Ā™ešení krize, museli zvolit Hitlera, který zajistil rĀ-st zbrojením, které je vlastnĀ- jakýmsi ekvivalentem rĀ-stu. Potom se musí niĀ•it, aby se mohlo budovat a rĀ-st byl zajištĀ•n za kaĀ%dou cenu. Zatímco zaostalé zemĀ- nebo zemĀ- zniĀ•ené válkou rĀ-st mohou, vyspĀ•lé zemĀ- musí plýtvat, tedy spotĀ™ebovat stále více a niĀ•it nikoliv váleĀ•ným nasazením, ale nasazením odpadových kontejnerĀ-. KdyĀ% nejsou peníze, musí se pĀ•jĀ•ovat a tak dluhy rostou donekoneĀ•na a nelze je zaplatit bez drastických úsporných opatĀ™ení, která potom likvidují zodpovĀ•dné politické subjekty dluhy nedĀ•lající, nebo je dokonce splácející. Krize totiĀ% nastává zastavením rĀ-stu, které mĀ•Ā%e mít rĀ-zné pĀ™íĀ•iny. Ve tĀ™icátých letech bylo nepochopení nové doby, lidé byli zvyklí šetĀ™it, nekupovali stĀ•le nové a nové výrobky, šetĀ™ili peníze do stroĀ%oku, jak byli zvyklí z doby císaĀ™e pána a zlatých dukátĀ-. V letech okolo r. 2008 to bylo bankovní krizí pomĀ•rnĀ- sloĀ%itého charakteru, která uĀ% byla mnohokrát popsána. Plýtvání je nezastavitelné politickými subjekty. Oba hlavní politické smĀ•ry ‐ liberální a socialistický nemohou zastavit kolotoĀ• materiálního rĀ-stu, plýtvání a dluhĀ-. Liberálové na tom mají postavenou svoji ekonomiku, socialisté svoje politické sliby, které jim pĀ™ináší hlasy.

NeohraniĀ•ené náklady NeohraniĀ•ené náklady jsou dalším pĀ™ípadem úpadku postmoderny. Jejich esencí není v podstatĀ- Ā%ádná teorie, jsou dány slabostí státu a moĀ%ná i slabostí skuteĀ•ného vnitĀ™nĀ- pevného liberalismu jako souĀ•ásti systému. K tomu patĀ™í zámĀ•rné komplikování Ā%ivota, aby se sluĀ%by navyšovaly. DálnĀ•ní obchvat se dĀ•lá tím nekomplikovanĀ-jším zpĀ•sobem, aby se vykoupilo co nejvíce zemĀ•dĀ•lské pĀ•dy a proinvestovalo co nejvíce penĀ•z do rukou stavebních firem. MoĀ%ná to trochu pĀ™eĀ%enu: LékaĀ™i si budou u pacientĀ- nemoci „pĀ•stovat“, aby mĀ•li práci a pĀ™ímĀ•m (v pozadí stojí výrobci lékĀ-). Právníci budou lobbovat za co nejvĀ•tší nesmyslnou zmĀ•Ā% zákonĀ-, aby mĀ•li práci. ÚĀ™edníci budou vymýšlet další a další oddĀ•lení a prosazovat dĀ•leĀ%itost své práce, aby se úĀ™ady rozrĀ-staly a tím i platy vedoucích. Soudci budou kauzy natahovat, aby vykazovali dĀ•leĀ%itost a zdĀ•vodnili svoje platy. KdyĀ% to ještĀ- trochu pĀ™eĀ%enu, policisté si budou zloĀ•ince „pĀ•stovat“, aby zdĀ•vodnili totĀ%. NávštĀ•va školy se bude prodluĀ%ovat donekoneĀ•na, vysoké školství bude vyĀ%adováno na kaĀ%dou práci. Úroveň pĀ™irozenĀ- poklesne, jinak by totiĀ% nemohly davy prá•mĀ•rných vystudovat, ale zato budou rĀ-zné nástavby, bez kterých nebude moĀ%né dostat ani práci zametaĀ•e; všechno to proto, aby se pracovníci školství zamĀ•stnali, pĀ™ípádnĀ- aby vydĀ•laly soukromé školy. PodobnĀ- to bude se všemi sociálními pracovníky. ÚĀ% dnes vidíme neustálou snahu kaĀ%dého opeĀ•ovat, jaká radost, Ā%e nĀ•jaké dítě potĀ™ebuje asistenta ve škole, protoĀ%e je handicapované! KoneĀ•nĀ- nezamĀ•stnání dosud nezamĀ•stnaný sociální pracovník. PĀ™edstavte si, Ā%e bychom nemĀ•li poškozené dĀ•ti, kde by byli s HDP? Snaha vytvoĀ™it systém tak, aby byl co nejsloĀ%itĀ-jší a mohlo se zamĀ•stnat co nejvíce lidí, je viditelná. Tyto zbyteĀ•né sluĀ%by se samozĀ™ejmĀ- poĀ•ítají do HDP, takĀ%e paradoxnĀ-, Ā•m více poškozených lidí, Ā•m více škol, Ā•m více úĀ™edníkĀ-, tím vyspĀ•lejší je stát. Rostoucí náklady se pĀ™ímĀ•m nemusí týkat trĀ•ních produktů vĀ•tšinou jde o zisky soukromých subjektĀ-, aĀ% uĀ% jednotlivcĀ- nebo firem. NeohraniĀ•ené náklady je moĀ%no definovat pro kaĀ%dé odĀ•tví. Pro zdravotnictví nekonĀ•icím pĀ™íivalem lékĀ- na kaĀ%dou sebemenší „bolístku“, pro zemĀ•dĀ•lství nekoneĀ•nĀ- rostoucí pĀ™íival chemických pĀ™ípravkĀ-, niĀ•ící vše Ā%ivé pĀ™ešlechtĀ•né pĀ•stované rostliny. Podpora poškozených lidí, pĀ™ímĀ•mání uprchlíkĀ-, neustálé navyšování lidí, kteĀ™í vyĀ%adují „pĀ•ic“. Podpora nepracujících je více neĀ% zĀ™ejmĀ-, protoĀ%e nekoneĀ•nĀ- trh práce a postupnou osobní degradaci odpadnou z pracovního trhu. ZávĀ•r: Tento stav otroctví nekoneĀ•ného rĀ-stu je dán absencí pĀ™esahujících hodnot v Ā%ivotĀ- Ā•lovĀ•ka, která dĀ•lá jednotlivce stĀ™edobodem veškerých snah, o hédonistickým pojetím Ā%ivota. To není jen otázkou osobních rozhodnutí lidí, ale tĀ% vztahu k systému, ve kterém se hédonismus povaĀ%uje za samozĀ™ejmý. Nakonec je ovšem legitimní otázka, zda tedy rĀ-st je opravdu tak špatný. Komu vlastnĀ- vadí neohraniĀ•ený liberalismus a neohraniĀ•ené náklady? Lidé se zamĀ•stnají, danĀ- se platí a Ā%ivot bĀ•Ā%í. Doposud to nevadilo. Tento rĀ-st vytvoĀ™il blahobyt. Ale je to moĀ%né tak donekoneĀ•na? Proti tomu stojí tyto argumenty: 1/ ZbyteĀ•nĀ- velké vyĀ•erpávání zdrojĀ- a zneĀ•išĀ%ování Ā%ivotního prostĀ™edí. To není jen ohrané klišé ekologiĀ-. VšimnĀ•me si, jak se stále niĀ•í silnice nekonĀ•icími kolonami trajlerĀ-, kolik zplodin vyprodukují, kolik stojí neustálá oprava silnic, neprĀ•jezdných nekonĀ•icími opravami. VšimnĀ•me si hromad odpadkĀ-, pĀ™edevším pĀ™íirodou pĀ™írozenĀ- nezpracovatelných plastĀ- a jejich nároĀ•né odstraĀ•ování, stojící pro a další zneĀ•ištĀ•ní. V tomto výĀ•tu se dá pokračĀ•ovat na mnoho dalších vĀ•cí, které ovšem všichni známe. Ale asi nejhorší je niĀ•ení tropických pralesĀ-, výlov moĀ™í a vypasení savan. My sice v tom mnoho nenadĀ•láme, ale pĀ™ispíváme k tomu svojí spotĀ™ebou. 2/ ZbyteĀ•nĀ- velké vyĀ•erpávání lidí a nastavení rizikov budoucnosti vyspĀ•lých civilizací. S rĀ-stem jsou spojeny dva fenomény: velké pracovní zatĀ%žení ekonomicky Ā•inných na jedné stranĀ-, a armáda pĀ™íĀ•ivníkĀ- na druhé. Technologický rĀ-st vyĀ™azuje lidi z práce a je velmi tĀ•Ā%ké pro mnohé z nich najít - vzhledem k nedostateĀ•né kvalifikaci. Na druhé stranĀ- mladí lidé nezakládají rodiny, Ā%íjí spolu bez dĀ•tí velmi dlouho, neustále studují. Je to sice pĀ™edevším nastavením špatných morálních hodnot a s rĀ-stem to nesouvisí, nicménĀ- i systém vyĀ%adující zbyteĀ•né vzdĀ•lání a nestálé pomĀ•ry má na tom svoji zásluhu. 3/ Vznik vnitĀ™ního a

vnějšního otroctví. Vnitřní otroctví je zvyk - na život bohatý na materiální spotřebu a nemohlost jej opustit v okamžitých situacích vyžadujících skromnost. To vede potom k otroctví vnějšnímu, ke dluhům a exekucím. Státy neschopné plátně sdělit oběť o úsporném životě v nepříznivých situacích, se potom dostávají do dluhů nesplacitelných. Velké náklady (velká spotřeba a velké sociální platby) vyspělých zemí západní civilizace znamená velkou nevýhodu ve styku s nově nastupujícími civilizacemi (Čínou, Ruskem, Latinskou Amerikou), které přebírají svojí levou pracovní silou výrobu a následně, nemajíc dluhy, investují v zemích Západu a dostávají tyto země do finanční závislosti a podruší.

Připadná změna je spojena s přijetím nadčasového myšlení, ve kterém je budoucnost lidského rodu zohledněna jako prvotní. Zachování fyzické existence se musí stát hodnotou, což vyžaduje odmítnutí současného fenoménu "odloučení" a z něho vyplývajícího hedonismu. Podstata ekonomického systému se měnit nemusí, jde jen o to, kam výsledky ekonomické činnosti směřují, zda k materiálním nebo k jiným hodnotám.

Skromný život by přinesl méně práce a více času. Rozvoj by ovšem musel začít s menšími materiálovými náklady. Čas by se musel smysluplně využít k další práci, předevedením v péči o větší rodinu a vytváření příznivého prostředí. O tom píše ve své knize Návrat k domovu, které se věnuje pro Evropu (Centrum české historie 2016, k dostání: www.ceskatrikolora.cz).

Přechod k nižším materiálním nákladům neznamená pauperizaci. Přírodním přídělem rozvoje, nikoliv materiálního rástu jsou stále se měnící elektronické přístroje, rozvoj komunikační techniky, který umožňuje lidem práci doma bez dojíždění. Pro konečné malé elektromobily a železniční dopravou? Nejhorší asi je budování megalomanských staveb a doprava věšného množství na půl světa, by bychom to mohli přestavit za humny a vyrobit doma. Bydlet skromněji bychom nemuseli, když domy jsou dobře zateplené. VLASTIMIL PODRACKÝ